

Airfryers

– en planerad marknadskontrollinsats

Sammanfattning

Varmluftsfritöser, även kallade airfryers, är en produktgrupp som de senaste åren snabbt har ökat i popularitet i så väl Sverige som i övriga Norden.

Elektriska produkter som tillhandahålls till konsumenter ska vara säkra. Syftet med den här planerade marknadskrollinsatsen har varit att kontrollera hur väl airfryers som produktgrupp uppfyller gällande säkerhetskrav. Delvis har insatsen också syftat till att öka kunskapen kring airfryers såväl internt som inom övriga marknadskrollmyndigheter i Norden samt att stärka det nordiska samarbetet inom marknadskroll av elektriska produkter och att informera konsumenter i Norden om eventuella risker förknippade med produkttypen.

Den här planerade marknadskrollinsatsen har inte visat på några allvarliga tekniska brister hos de granskade produkterna. En av produkterna i vår granskning visade sig dock ha så allvarliga administrativa brister att ett beslut om försäljningsförbud fattades. Majoriteten av de granskade produkterna hade endast mindre brister i form av avsaknad av viss information i medföljande bruksanvisning.

Inga specifika informationsinsatser inriktade på airfryers bedöms därför nödvändiga. Det är tillräckligt att konsumenter är medvetna om och följer Elsäkerhetsverkets generella köpråd om att kontrollera att produkter har spårbarhetsmärkning samt följer tillverkarens anvisningar för hur produkten ska användas.

Insatsen har genomförts som en del av arbetet inom NSS-MK, Nordiska kommittén för samordning av elektriska säkerhetsfrågor inom marknadskroll.

Denna rapport beskriver resultatet av Elsäkerhetsverkets marknadskroll av airfryers. En gemensam rapport som sammanfattar resultaten på en nordisk nivå kommer att tas fram inom samarbetet i NSS-MK.

1 Bakgrund

Varmluftsfritöser, även kallade airfryers, är en produktgrupp som de senaste åren snabbt har ökat i popularitet i så väl Sverige som i övriga Norden. Produkterna finns inom ett stort prisspann, allt ifrån några hundralappar upp till flera tusen kronor. Airfryers saknar en produktspecifik harmoniserad standard och delar istället standard med brödrostar, våffeljärn och liknande hushållsapparater. Elsäkerhetsverket hade inte kontrollerat denna typ av produkt tidigare och bedömde att det fanns fog för att kontrollera produkttypen på grund av ovan nämnda orsaker. Då airfryers även ansågs vara en produkttyp som skulle kunna passa för en samordnad insats mellan flera nordiska marknadskontrollmyndigheter presenterades det som ett förslag i NSS-MK. NSS-MK står för Nordiska kommittén för samordning av elektriska säkerhetsfrågor inom marknadskontroll. Utöver Sverige var även Finland, Norge och Island intresserade av att delta i en gemensam marknadskontrollinsats.

Denna rapport beskriver resultatet av Elsäkerhetsverkets marknadskontroll av airfryers. En gemensam rapport som sammanfattar resultaten på en nordisk nivå kommer att tas fram inom samarbetet i NSS-MK.

2 Syfte, mål och effekter

2.1 Syfte

Elektriska produkter som tillhandahålls till konsumenter ska vara säkra. Syftet med den här planerade marknadskrollinsatsen har varit att kontrollera hur väl airfryers som produktgrupp uppfyller gällande säkerhetskrav. Delvis syftar insatsen också till att öka kunskapen kring airfryers såväl internt som inom övriga marknadskrollmyndigheter i Norden. Syftet är vidare att stärka det nordiska samarbetet inom marknadskroll av elektriska produkter samt att informera konsumenter i Norden om eventuella risker förknippade med produkttypen.

2.2 Mål

Marknadskrollinsatsen har följande mål:

- Genomföra inköp och elsäkerhetsprovning av 10 airfryers. (i Sverige)
- Sammanställa och utvärdera provningsresultatet och göra riskanalyser gemensamt för att göra bedömningen samstämd och likformig.
- Sammanfatta resultatet i en insatsrapport.
- Vid behov ta fram ett gemensamt kommunikationsmaterial för de nordiska länderna och sprida detta via respektive lands marknadskrollmyndighet.

2.3 Effekter

Insatsen knyter an till Elsäkerhetsverkets vision om trygg och störningsfri el och två av de tre målområden som hör ihop med visionen:

Säkra produkter – Att en den aktuella produkttypen följer gällande regelverk och att farliga produkter tas bort från marknaden.

Tillräckligt medvetande hos allmänheten – Att personer är medvetna om de risker som finns med de aktuella produkterna.

Insatsen knyter också an till myndighetens strategiska mål om att **handeln med elektriska produkter ska ske på ett ansvarsfullt sätt**.

Vidare syftar insatsen till att uppnå följande effekter:

Kunskapsinhämtning – Ökad kunskap om produkttypen och om den är behäftad med några risker eller brister.

Utökat samarbete – Utvecklat samarbete med markandskontrollmyndigheter i de andra nordiska länderna för att uppnå större effektivitet i marknadskontrollen samt ge ökad och bättre spridning av resultat och information.

3 Metod

Marknadskontrollinsatsen har utförts i enlighet med Elsäkerhetsverkets rutin för marknadskontroll. Granskningen omfattade:

- Provning mot ett urval av de tekniska kraven i aktuell harmoniserad produktstandard, i detta fall EN 60335-1 som innehåller allmänna födringar för elektriska hushållsapparater i kombination med understandarden EN 60335-2-9 som innehåller särskilda krav på brödrostar, grillar, halsterapparater och liknande bruksföremål.
- Kontroll av administrativa krav, så som krav på märkning, medföljande dokumentation och EU-försäkran om överensstämmelse.

4 Urval

I denna insats gjordes urvalet av produkter utifrån följande kriterier:

- Produkter som bedömdes vara populära, exempelvis genom hur vanligt förekommande de var och hur de exponerades i butik, fysisk eller webbutik.
- Både välkända och mindre kända varumärken valdes ut
- Produkterna ska representera marknaden där det förekommer både dyra och billiga produkter, från ca 500 kr till ca 4000 kr.

5 Resultat

5.1 Administrativa brister

Produkternas märkning och dokumentation granskades. Över lag noterades väldigt få brister. De brister som ändå förekom finns listade i tabellen nedan. En av produkterna saknade helt spårbarhetsmärkning, det vill säga märkning med tillverkarens namn eller varumärke postadress samt typbeteckning eller motsvarande. Alla övriga produkter utom en hade mindre brister i medföljande bruksanvisning. Exempel på information som saknades var information om att produkten inte är avsedd för användning med en extern timer, att rengöring och underhåll inte får utföras av barn, att säkerhetsinformationen också måste vara tillgänglig i ett annat format (exempelvis på webben) samt att symboler som används på produkten måste förklaras i bruksanvisningen, till exempel symbolen för hela ytor och soptunnesympolen.

Tabell 1. Sammanställning av antal produkter med en viss typ av administrativ brist.

Brist	
Tillverkarens namn och/eller adress saknas	1
Importörens namn och adress saknas	1
Identitetsmärkning saknas	1
CE-märke saknas eller är fel utformat	0
Saknar eller har felaktig teknisk märkning	0
Svensk bruksanvisning och säkerhetsinformation saknas	1
Viss information saknas i medföljande bruksanvisning	8
<i>Totalt antal granskade produkter</i>	<i>10</i>

5.2 Tekniska brister

I de tester Elsäkerhetsverket låtit utföra hittades inga tekniska brister hos någon av de 10 produkterna.

5.3 Beslut i ärenden

Alla ekonomiska aktörer som Elsäkerhetsverket riktade sig till i insatsen var tillverkare i regelverkets betydelse.

Ett ärende kunde avslutas utan åtgärd då varken några administrativa eller tekniska brister identifierats vid vår granskning. Åtta ärenden avslutades med överlåtande av ansvar. Det innebär att dessa produkter endast hade mindre brister vilka tillverkaren kunde rätta på egen hand utan Elsäkerhetsverkets medverkan.

Endast en produkt hade så allvarliga brister att ett beslut om försäljningsförbud fattades. Bristerna var i detta fall inte av teknisk karaktär utan administrativa. Produkten saknade helt spårbarhetsmärkning vilket gjorde att det inte var möjligt att knyta tekniska dokumentation till produkten och därmed inte möjligt att visa att förfarandet för bedömning av överensstämmelse hade genomförts.

Tabell 2. Antal beslut av en viss typ fördelat på ekonomisk aktör.

Typ av aktör / Typ av beslut	
Tillverkare	
Överlåter ansvar	8
Försäljningsförbud	1
Frivillig åtgärd motsvarande försäljningsförbud	0
Frivillig åtgärd motsvarande återtag från slutanvändare	0
Part saknas	
Avslut utan åtgärd	1

6 Analys och diskussion

Elektriska produkter som tillhandahålls till konsumenter ska vara säkra. Den här planerade marknadskontrollinsatsen har inte visat på några allvarliga tekniska brister hos de granskade produkterna. En av produkterna i vår granskning visade sig dock ha så allvarliga administrativa brister att ett beslut om försäljningsförbud fattades. Majoriteten av de granskade produkterna hade endast mindre brister i form av avsaknad av viss information i medföljande bruksanvisning.

Trots att Elsäkerhetsverket endast granskat ett litet antal produkter (10 stycken) så bedömer vi att resultaten är representativa för de vanligaste varumärkena som finns tillgängliga i butik och online. I samtal med marknadskontrollmyndigheterna i övriga nordiska länder har heller inga indikationer på allvarliga brister framkommit.

Sammantaget bedöms inte airfryers som produktgrupp därför utgöra någon ökad risk för konsumenter jämfört med andra liknande typer av elektriska hushållsapparater. Något som, med tanke på produktgruppens popularitet, är ett mycket glädjande resultat.

Inga specifika informationsinsatser inriktade på airfryers bedöms nödvändiga i dagsläget. Det är tillräckligt att konsumenter är medvetna om och följer Elsäkerhetsverkets generella råd om att kontrollera att produkten har spårbarhetsmärkning samt att följa tillverkarens anvisningar vid användning och rengöring av produkten.

Insatsen syftade också till att öka kunskapen kring airfryers såväl internt som inom övriga marknadskontrollmyndigheter i Norden samt att stärka det nordiska samarbetet med avseende på marknadskontroll av elektriska produkter. Dessa syften har uppnåtts genom att produkttypen har diskuterats inom ramen för samarbetet inom NSS-MK samt genom införandet av fler gemensamma (digitala) möten i tillägg till det fysiska möte som hålls en gång per år.

7 Slutsatser

Airfyers bedöms inte som produktgrupp utgöra någon ökad risk för konsumenter jämfört med andra liknande typer av elektriska hushållsapparater.

Insatsen har bidragit till att fördjupa samarbetet mellan de nordiska länderna när det gäller marknadskontroll av elektriska produkter. Marknaden i de nordiska länderna är mycket likartad i många avseenden och samma ekonomiska aktörer verkar i flera länder, därför når vi en större del av marknaden när vi arbetar tillsammans.